

**Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний університет
Кафедра політичних наук**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ

**МАТЕРІАЛИ
IV МІЖВУЗІВСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ ПОЛІТОЛОГІВ**

15 березня 2013 р.

Рівне–2013

УДК 32
ББК 66
А 43

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ. Матеріали ІV міжвузівської науково-практичної конференції молодих політологів. 15 березня 2013 р. – Рівне: РДГУ, 2013. – 117 с.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ
Протокол № 4 від 25 квітня 2013 р.

ЗМІСТ

Секція 1. ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Оверчук Ольга	Сучасні українські рухи протесту: вплив стереотипів	6
Герасимчук Таміла	Фінансування виборчої кампанії 2012 р. в Україні	8
Івчик Наталія	Соціал-національна риторика в електронних ресурсах України	11
Валюх Людмила	Аксіологічні аспекти аналізу політичної влади	12
Ануфрієнко Олександр	Вибори по-українськи: деструктивні виборчі технології	14
Венгринюк Лідія	Львів як простір існування політики пам'яті	17
Кремінська Олена	Правове рулювання міграційних процесів в Україні	21
Шкуро Антон	Системний та неінституціональний методи у дослідженні політичних рішень	23
Мельник Віра	Теорії та методи аналізу політичного процесу	26
Дикун Ганна	Роль дискурсу в сучасній політичній діяльності	29
Мельник Ірина	Проблеми становлення демократії в Україні	31
Панченко Оксана	Міжмуніципальне співробітництво як ефективний інструмент покращення муніципальних послуг в Україні	33
Федушка Алла	Етнополітична проблема та мультикультуралізм в Україні	35
Федорів Христина	Вплив Українського інституту національної пам'яті на формування історичної пам'яті	37
Мельничук Ольга	Проблеми реалізації екологічної політики України	39
Поліщук Олександр	Особливості виборчої системи в сучасній Україні	41
Ошурко Юлія	Особливості української електоральної культури	43
Примаєв Станіслав	Участь протестантських конфесій у суспільно-політичному житті сучасної України	44
Ралець Андрій	Інституалізація політичної опозиції в Україні	47

Ричко Вікторія	Друковані ЗМІ у виборчих кампаніях в Україні 2010-2012 рр.: політико-технологічний аспект (на прикладі Рівненської області)	49
СЕКЦІЯ 2. СВІТОВА ПОЛІТИКА ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ		
Невинна Галина	Теорія пасіонарності Л.М. Гумільова в контексті історії України	51
Горюнова Євгенія	Нова концепція російської зовнішньої політики: виклики для України	52
Збрицька Лариса	Інтернет як основний канал комунікації сучасної світової спільноти	55
Юрчак Віталія	Динаміка франко-американських двосторонніх відносин (2003-2011 рр.)	56
Малиновська Наталія	Роль комунікаційного менеджменту у зовнішній політиці Франції (арабський вектор)	59
Петрович Інна	Польща в загальноєвропейських інституціях Європейського Союзу	62
Габрилевич Альона	Процеси євроінтеграції в умовах глобальної політичної кризи в Європейському союзі	64
Безнос Микола	Концептуальні засади чорноморської стратегії НАТО у постбіполярний період	67
Генєга Ірина	Росія – США: проблеми та перспективи двосторонніх відносин (1990-і роки)	70
Трутенко Андрій	Моделі зовнішньополітичного розвитку України	73
Бараболя Тарас	Особливості функціонування політичного режиму Ісламської республіки Іран	75
Ліннік Юрій	Проблеми профілактики ісламського екстремізму	78
Самостьян Юлія	До питання про сутність міжнародної інформаційної безпеки	80
Цицик Наталія	70-річчя Волинської трагедії та площини феномену пам'яті українців та поляків на сучасному етапі	83
СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		
Лєсняк Віталій	Особливості становлення та функціонування сучасного іспанського парламентаризму	86
Десятничук Ігор	Чехословацька еміграція і шляхи розв'язання «німецького питання» в 1939-1941 рр.	88

Шевчук Наталія	Контент-аналіз як методологічна основа для політологічних досліджень	90
Наумов Андрій	Рівень довіри до армії та церкви в сучасному російському соціумі	93
Синяк Степан	Взаємовідносини польських парамілітарних організацій з місцевим населенням Волині у 1921-1939 рр.	96
Мельник Роман	Особливості процесу суверенізації в системі російського федералізму	97
Заболотовська Оксана	„Старі”/„нові” етнічні спільноти Чеської республіки	100
Колесницька Наталія	Бренд територій як політична технологія	102
Гудіна Вікторія	Державна програма переселення співвітчизників у Російську Федерацію	105
Байрак Сергій	Особливості здійснення адміністративного нагляду за діяльністю органів місцевого самоврядування Республіки Польща	107
Рудомьоткін Артем	Трансляція насилля у телевізійних програмах і кіноіндустрії, як спосіб маніпулятивного впливу на свідомість суспільства	109
Жуковська Аліса	Правовий захист ЗМІ як інститут громадянського суспільства Болгарії	111
Фортельний Ігор	Специфіка процесу переходу до демократії на пострадянському просторі	113
Легновська Лілія	Сучасні тенденції взаємодії армії та суспільства	116

Десятничук Ігор Олексійович (к.і.н., доцент, завідувач кафедри історії України Рівненського державного гуманітарного університету)

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ЕМІГРАЦІЯ І ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ „НІМЕЦЬКОГО ПИТАННЯ” В 1939-1941 РР.

15 березня 1939 р. в наслідок окупації військами III Рейху перестала існувати Чехословацька республіка. З її території емігрували більшість чехословацьких земель, які належали до соціалістичних або демократичних партій. Попри персональні симпатії, висловлені на адресу Едварда Бенеша, з їхньої сторони не пролунало жодних офіційних проявів солідарності із чехами або Чехословащиною.

У червні 1939 р. лідер німецьких соціал-демократів Вензел Якш поширив меморандум під назвою „Що буде після Гітлера?”. У ньому були висловлені ідеї, які суперечили традиційній позиції партії щодо захисту єдності чехословацьких земель. Якш постулює право судетських німців після війни самостійно вирішувати питання про входження їх території до Чехословащини або Німеччини [1, с. 13]. Таким чином, німецька антигітлерівська опозиція скомпрометувала себе в очах чеської політичної репрезентації, оскільки де-факто припускала збереження у дії рішень Мюнхенської конференції 1938 р. Проте, програмне проголошення партії у березні 1940 р. наголошувало на єдності усіх чехословацьких земель міжвоєнного періоду та засуджувало ідею обміну населенням як варварську. Водночас, після встановлення перших контактів між чехословацькими та німецькими емігрантами (серпень 1939 р.), В. Якш неофіційно висловлював можливість переселення судетських німців до Німеччини.

Початок Другої світової війни розглядався Е. Бенешем як вдала можливість для постановки питання про скасування Мюнхенської угоди та з'ясування державно-правового статусу судетських німців. В умовах коли зазначені проблеми залишалися відкритими, недовіру між чехами та німцями в еміграції посилювало блокування В. Якшем вступу німців до чехословацької закордонної армії, яка за відозвою Бенеша почала формуватися з числа колишніх громадян Чехословащини в еміграції.

В ході переговорів із Францією та Англією про створення Чехословацького емігрантського уряду Бенеш висловлював пропозиції щодо включення до його складу німецького політика. Тож, попри позицію керівництва чеського руху опору, якому не подобалася співпраця із німцями в еміграції, видається, що Бенеш у 1939-1940 рр. стояв на позиції збереження німецької меншини у післявоєнній Чехословащині.

Оголошення Чехословацьким національним комітетом у Парижі мобілізації за довоєнним законом, який стосувався усіх громадян країни до 1938 р., можна було розглядати як непряму денонсацію Мюнхенської угоди. У Британії ситуація ускладнювалася тим, що більшість емігрантів з Чехословащини тут були судетськими німцями. Тому для посилення своїх позицій у переговорах Бенеш був зацікавлений у включенні німців до Національного комітету. Судетські німці як чехословацькі громадяни належали до союзницького табору і мали серед усіх німецьких жертв Гітлера привілейоване становище [1, с. 27]. Проте, німецька сторона прагнула самостійно контактувати із британськими офіційними особами.

На початку 1940 р. Бенеш видав меморандум, один з пунктів якого називався „Проблема судетських німців”. Оскільки питання про післявоєнні кордони Чехословаччини залишалося відкритим, меморандум містив думки про можливу корекцію чехословацько-німецького кордону на основі взаємних поступок та переміщення населення з метою утворення максимально гомогенних в етнічному плані районів.

В цих умовах керівництво судетських німців в еміграції не скористалося сприятливими обставинами і не стало частиною чехословацького емігрантського уряду до моменту його приєднання до антигітлерівської коаліції. Натомість німці висловлювали свої побажання щодо післявоєнного устрою держави, відкидаючи принцип «правової наступності» довоєнної Чехословаччини, на якому наполягав Бенеш.

Розгром Франції прискорив визнання Чехословацького емігрантського уряду британською владою. Однак це визнання не обумовлювалося жодними зобов'язаннями англійської сторони. Тож скасування Мюнхенської угоди і надалі залишалося пріоритетною метою Бенеша. Аби полегшити англійській дипломатії прийняття відповідного рішення Бенеш і надалі готовий був включити німецьких представників до свого уряду й до Державної ради, створення якої було заплановане. Це могло б забезпечити німцям повну рівність поряд із чехами та словаками. Англії чекали порозуміння між Бенешем і Якшем, проте останній розумів вагання Британії як її бажання зберегти кордони визначені у Мюнхені. Відповідно, він не приймав пропозицій про вхідження німців до уряду та Державної ради і тиснув на Бенеша вимагаючи попередніх обцянок щодо національно-політичної структури майбутньої Чехословаччини.

У результаті час було згаяно. Державна рада була створена без участі німців, хоча із зарезервованими для них місцями. Лише наприкінці 1941 р. Якш зауважив можливість входження німців до Державної ради без будь-яких умов. Проте, окупаційна політика нацистів в Чехії та Моравії 1940-1941 рр. призвела до втрати Бенешем зацікавленості у демонстративній присутності німців у чехословацьких політичних структурах.

Серед питань, які обговорювалися у Державній раді, вагоме місце зайняла тема післявоєнного покарання колабораціоністів, військових злочинців та нацистів. На початку 1941 р. тут з'явилася та була розглянута ідея виселення німців з Чехословаччини в якості одного з можливих засобів покарання. Проте її відразу відкинули як нереалістичну. Сам Бенеш, міркуючи про безпеку післявоєнної Чехословаччини, зважав на необхідність зниження кількості німців у країні та концентрацію тих хто залишиться у визначених районах. Так, зокрема, в умовах невизначеності післявоєнних кордонів держави, Бенеш пропонував обмін територіями із Німеччиною, депортацію усіх прихильників Гітлера та ліквідацію усіх німецькомовних острівців в середині держави шляхом переселення усіх чеських німців до Судетів [2, с. 239]. Попри заяви про добровільність, такі плани свідчили про розуміння чеською стороною неунікненості насильницького характеру акцій з переселення. У 1941 р. з вуст Бенеша пролунали перші публічні заяви про можливість виселення німців і прагнення виразної національної гомогенності Чехословаччини. Найчастіше подібні думки супроводжувалися формулюваннями про „обмін населенням”.

Таким чином, у 1939-1941 рр. чеські політичні структури в еміграції на чолі із Е. Бенешем відкидали ідею депортацію усіх німців з післявоєнної Чехословаччини, планували суттєве зменшення їх кількості та у якості компенсації пропонували надати автономію районам з компактним німецьким населенням у Судетах. Однак така програма залишалася відкритою і не була формалізована домовленостями ані з союзниками по антигітлерівській коаліції, ані з німецькими демократичними силами в еміграції. Будь-який новий політичний фактор або й окрема подія могли суттєво вплинути на позиції сторін.

Список використаних джерел

1. Brügel J.W. Češi a němci 1939-1946. – Praha, 2008. – 415 s.
2. Kural V. Katastrofické vyústění česko-německých vztahů // Češi a němci: historická tabu. – Praha, 1995. – s. 237-243.

Шевчук Наталія В'ячеславівна (к.філол.н, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Львівської філії Європейського університету)

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ДЛЯ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На початок ХХІ ст. контент-аналіз сформувався як міждисциплінарна методика, в рамках якої поєднуються наукові інтереси з галузі політології, філології, психології, соціології і математики. Контент-аналіз зазвичай застосовується при наявності великого за обсягом і часто несистематизованого текстового матеріалу. Ця методика є особливо корисною в тих випадках, коли категорії, важливі для мети дослідження, характеризуються певною частотою у досліджуваних документах, а також тоді, коли велике значення для досліджуваної проблеми має саме мова джерела інформації, її специфічні характеристики.

Суть методики контент-аналізу полягає в систематичному виділенні і фіксації певних одиниць змісту тексту, квантифікації отриманих даних і подальшої інтерпретації результатів з метою оцінки і прогнозування дій політичних акторів. З допомогою контент-аналізу можна розглядати весь комплекс проблем, пов'язаних зі створенням та сприйманням тих чи інших документальних джерел. Вагомого значення набуває застосування цього методу для спрямованого аналізу змісту конкретних політичних документів, найважливіших виступів політичних діячів тощо. Найбільший інтерес для контент-аналізу представляють метафори, приклади та аналогії. Деякі з метафор активно використовуються в політичних текстах, і їх використання вважається діагностичним для характеристики як індивідуальної свідомості автора тексту, так і стану суспільної свідомості.

Найпростіший поділ напрямів контент-аналізу – на якісний (фіксується присутність чи відсутність елементів змісту, обліковується сполучення якісних і кількісних показників для виявлення явних або прихованих цілей суб'єкта) та кількісний (розглядається тільки частота присутності елементів змісту чи його характеристик). Розрізняють також контент-аналіз пошуковий і контрольний,

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ

**Матеріали IV міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

15 березня 2013 р.

А 43

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ПОЛІТИКИ.** Матеріали IV міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів. 15 березня 2013 р. – Рівне:
РДГУ, 2013. – 117 с.

УДК 32

ББК 66

© Рівненський державний
гуманітарний університет, 2013

Підписано до друку 22.04.2013 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 8,55. Замовлення № 137/1. Наклад 300.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
ПП Самборський І.О.
33028, м. Рівне, вул. Толстого, 3, тел. (0362) 22-41-20